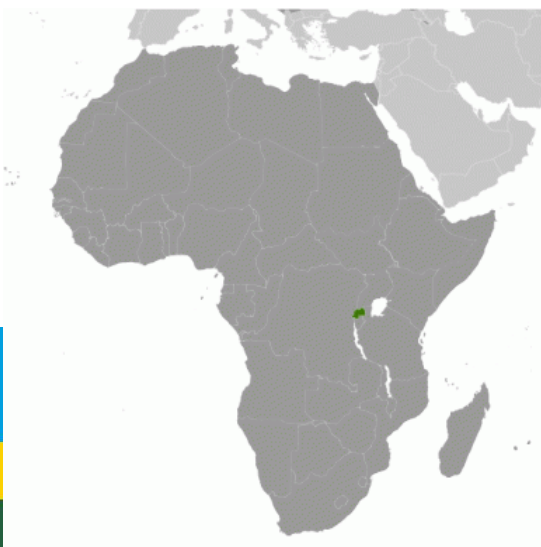

REPUBLIKA RWANDY

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

Powierzchnia:	26 338 km ²	
Ludność:	12,1 mln	
Głowa państwa (prezydent):	Paul KAGAME	
Premier	Anastase MUREKEZI	od 24 lipca 2014 r.
Minister Handlu i Przemysłu	François KANIMBA	od 10 maja 2011 r.
Charge d'affaires: RP w Rwandzie (z siedzibą w Nairobi w Kenii)	Katarzyna Jaworowska	-
Najbliższe wybory parlamentarne	2017 rok	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2013	2014	2015
PKB (w mld USD)	17,85	19,09	17,85 ^e
PKB na 1 mieszkańca (USD)	1600	1700	1800 ^e
PKB (wzrost w %)	4,7%	6,9%	6,5% ^e
Deficyt budżetowy (% PKB)	b.d.	b.d.	-4,7% ^a
Dług publiczny (% PKB)	b.d.	30,7%	33,7%
Inflacja (w %)	b.d.%	1,8%	2,3% ^a
Eksport towarów (w mln USD)	b.d.	726,1	719,8
Import towarów (w mld USD)	b.d.	1,913	1,984
Bezp. inwestycje zagr. w Rwandzie (mld USD)	b.d.	1,198	1,016
Inwestycje bezp. Rwandy za granicą (mld USD)	b.d.	12,9	12,9

Źródło: CIA The World Factbook; ^aAfrican Economic Outlook 2016, World Investment Report, www.mozambique.opendataforafrica.org

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Rwanda jest to państwo położone w środkowo-wschodniej części Afryki. Od strony zachodniej graniczy ona z Demokratyczną Republiką Konga, od strony wschodniej z Tanzanią, od strony północnej z Ugandą, a od południowej z Burundi. Rwanda często nazywana jest krajem tysiąca wzgórz ze względu na pagórkowate ukształtowanie terenu w całym kraju. Rwanda to także jeden z tych krajów afrykańskich, który jest najbardziej zaludniony.

Powierzchnia kraju: 26 338 km²; **ludność:** ponad 12 mln mieszkańców; **stolica:** Kigali (1 135 428 ludności) **język urzędowy:** kinyarwanda, francuski i angielski.

Walutą narodową frank rwandyjski (RWF), którego równowartość to: 100 RWF=0.49PLN
100 RWF=0,13 USD

W ostatnich latach rząd przyjął ekspansywną politykę fiskalną w celu zmniejszenia ubóstwa poprzez poprawę edukacji, infrastruktury i pozyskiwanie inwestycji zagranicznych oraz krajowych. Takie czynniki jak: niedobory energii, niestabilność w sąsiednich państwach oraz brak infrastruktury nadal utrudniają wzrost sektora prywatnego. W 2010 r. powstała pierwsza Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSE) w Kigali. Rząd dąży do przyciągnięcia inwestycji w szczególności w takich sektorach jak: agrobiznes, technologia informacyjna i komunikacyjna, handel i logistyka, górnictwo i budownictwo. W kompleksowym rankingu Banku Światowego Doing Business 2015 Rwanda zajęła 46 miejsce (48 w roku poprzednim). Co istotne, Rwanda w tym raporcie została wyróżniona jako kraj o najlepszych na całym świecie reformach systemowych od 2006 r.

Członkostwo w organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym:

Rwanda jest członkiem Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej (EAC), Unii Afrykańskiej (AU), MIGA, WTO, COMESA, czy WIPO oraz jest beneficjentem Aktu Afrykańskiego Wzrostu i Możliwości (AGOA), Porozumienia Handlowego EAC-UE (w tym z Polską) oraz, utworzonej w czerwcu 2015 r., Trójsłonnej Strefy Wolnego Handlu COMESA-EAC-SADC (strefa stanowi rynek 600 mln potencjalnych klientów). Rwanda stale otrzymuje pomoc finansową od IMF i Banku Światowego.

2. Polityka gospodarcza

Priorytetem Rwandy zgodnie z aktualnym (2013-2016) programem Wsparcia Instrumentalnego Polityki Państwa jest zdecydowany wzrost znaczenia przedsiębiorczości prywatnej, a odejście od systemu pełnej zależności od państwa i pomocy państw ościennych. W Strategii Rozwoju Ekonomicznego i Redukcji Biedy 2 (EDPRS 2) na lata 2013-2018 szczególną uwagę przykładą się do rozwoju specjalnych stref ekonomicznych, transformacji systemu logistycznego i promocji eksportu.

W podziale sektorowym, wyróżnia się kilka branż, w których Rwanda planuje bardziej znaczące inwestycje. W dziedzinie energetycznej rząd planuje przeznaczyć 311 mln USD na wydłużenie sieci energetycznej o kilka tysięcy kilometrów. Poza tym, do 2017 r. Rwanda chce oprzeć tworzenie elektryczności w 90% na źródłach odnawialnych, co wiąże się z inwestycjami w elektrownie geotermalne (potencjał 740MW), słoneczne, mikro-hydroelektrownie (dostępnych ponad 100 miejsc na inwestycję prywatną w tym zakresie). Państwo we współpracy z amerykańską firmą Contour Global konstruuje też elektrownię gazową na jeziorze Kivu o mocy 100 MW. Jeśli chodzi o branżę turystyczną, Rwanda przede wszystkim buduje w Kigali kompleks konferencyjny i hotel, który będzie zarządzany przez Raddisson. Dodatkowo, również w Kigali ma powstać wioska kulturalna i centrum wystawiennicze, a w Parku Narodowym Wulkanów – kolejka turystyczna na górę Karisimbi. Rząd chce też wesprzeć inicjatywy związane ze szkoleniami specjalistycznymi w zakresie turystyki i hotelarstwa. W zakresie ICT, jednym z istotnych projektów jest 5000 km światłowód o 9 regionalnych połączeniach z sąsiadującymi krajami. Poza tym, Rwanda zainwestowała/zainwestuje m.in. w technologię nawigacji powietrznej, system transmisji telewizyjnej, technologię 4G LTE (planuje pokryć 95% powierzchni kraju zasięgiem 4G LTE do 2017 r.), Park ICT będący inkubatorem start-upów. Zasadnicze plany rozwojowe związane są też z infrastrukturą. Projekt Kimihurura Gateway zakłada konstrukcję budynków komercyjnych na terenie o 53 ha, które miałyby stać się kompleksem dla przemysłu turystycznego lub

finansowego. Kolejny projekt to Akumunigo Development, w ramach którego ma powstać dzielnica mieszkaniowa dla klasy społecznej o niskich i średnich zarobkach. Kolejne przedsięwzięcie to Kimchanga Development Zone – ekspansja dzielnicy biznesowej Kigali oraz budowa luksusowych rezydencji na powierzchni 50 ha. Program robót publicznych, który ma być poszerzony w latach 2015-2016, zakłada też rozwój stref mieszkalnych na obszarach wiejskich. Projekty infrastrukturalne Rwandy nie ograniczają się do przedsięwzięć rozwoju nieruchomości. Planowana jest budowa linii kolejowej pomiędzy Kigali, a Isaką (Tanzania). Jest to część większego, połączonego, projektu kolejowego Rwandy, Tanzanii i Burundi. Szacowany koszt pełnego projektu to 4,7 mld USD. Linia kolejowa budowana jest też na trasie Mombasa-Kigali, i dalej, przez Kampalę, do Sudanu Południowego. Państwo chce również rozwinąć transport powietrzny poprzez budowę do 2030 r. nowego lotniska międzynarodowego w rejonie Bugesera. Projekt ma pochłonąć 635 mln USD. Rozważając inwestycje w rolnictwo, 200 ha ziemii w Prowincji Wschodniej zostało przeznaczone na park florikultury. Fundacja Buffeta (nie jest to instytucja rwandzka) przeznaczy natomiast 500 mln USD na transformację produkcji rolniczej w tym kraju. W ramach 10-letniego planu inwestycyjnego zostanie skonstruowany system irygacyjny o powierzchni prawie 1000 km² oraz powstanie instytut edukacji rolniczej. W samym roku 2015 fundacja sporzytkuje 100 mln USD na ten projekt.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

- **Rwanda-UE**

Podstawą współpracy między Unią Europejską a Rwandą jest Umowa o partnerstwie z Cotonou, podpisana z 78 państwami AKP (Afryki, Karaibów i Pacyfiku) w 2000 r. Celem umowy jest zmniejszenie ubóstwa oraz stopniowa integracja gospodarek państw AKP z gospodarką światową. Finansowe wykonanie umowy z Cotonou jest przewidziane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju (EDF – European Development Fund).

Unia Europejska i rząd Rwandy wspólnie ustalają program współpracy zgodnie z Programem Rozwoju Gospodarczego i Strategii Redukcji Ubóstwa na lata 2008–2013. Chodzi głównie o poprawę jakości rządzenia, rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę infrastruktury. UE przekazała Rwandzie w ramach EDF prawie 300 mln euro pomocy rozwojowej oraz dodatkowe 88 mln euro przeznaczone na realizację Milenijnych Celów Rozwoju.

Polityka UE w zakresie rozwoju handlu w Rwandzie ma zapewnić, że państwo to będzie w stanie skorzystać z dostępu do rynku UE i stopniowo włączyć się do systemu handlu wielostronnego.

Stosunki handlowe Unii Europejskiej z Rwandą oparte są na ramowej umowie o partnerstwie gospodarczym (tzw. interim EPA), która została paraflowana przez kraje członkowskie Wspólnoty Afryki Wschodniej (EAC) i Komisję Europejską w listopadzie 2007 r. Umowa ta stanowi krok w kierunku kompleksowej umowy o partnerstwie gospodarczym, której negocjacje są w toku.

- **Rwanda- Polska**

Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską i Rwandą zostały nawiązane 10 lipca 1962r. W Kigali akredytowany jest ambasador RP z Kenii. Władze rwandyjskie akredytują w Warszawie ambasadora z Berlina. Obecny ambasador Rwandy w Polsce, p.Eugene Richard Gasana otrzymał agrément w maju 2004 r. Jeden z poprzednich ambasadorów, p. Bernard Makuza, jest aktualnie premierem Republiki Rwandy.

W 2002 i 2004r. w Polsce przebywały wojskowe delegacje z Rwandy. Polska nie jest stroną żadnych umów dwustronnych z tym krajem, ale po wstąpieniu do UE przyłączyła się automatycznie do

Porozumienia z Cotonou oraz Umów Wewnętrznych dotyczących Cotonou (tzw. *Internal Agreements*).

Kilka lat trwały negocjacje polsko-rwandyjskiej umowy o współpracy w dziedzinie obronności. W kwietniu 2010 r. Ministerstwo Obrony Narodowej RP odstąpiło jednak od kontynuowania prac nad projektem tej umowy, mimo iż przeszedł już on konsultacje międzyresortowe w kraju.

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

	2012	2013	2014	2015	Dynamika <u>2014</u> <u>2015</u>	I-VI. 2016	Dynamika <u>I-VI.2015</u> <u>I-VI.2016</u>
Eksport	0,1	0,1	1,4	1,7	119,6	1,4	117,7
Import	2,2	1,3	1,8	2,7	151,0	0,6	51,0
Obroty	2,3	1,4	3,2	4,4	137,2	2,0	83,0
Saldo	-2,1	-1,2	-0,4	-1,0	-	0,7	-

Źródło: INSIGOS

Wartość wymiany handlowej między Polską a Rwandy według danych wstępnych za rok 2015 kształtowała się na **poziomie ok. 4,3 mln USD**. Polski **eksport** do Rwandy, w porównaniu z rokiem 2014 wzrósł o ponad **19,6%** i wyniósł **1,78 mln USD**. Import towarów z Rwandy do Polski kształtował się natomiast na poziomie **2,7 mln USD** i w porównaniu do roku poprzedniego **wzrósł o 51%**. Warto zauważyć, iż w okresie pierwszego półrocza 2016 r. wartość polskiego **eksportu** do Rwandy osiągnęła poziom **1,4 mln USD (wzrost o ponad 17%)**. Import z kolei wyniósł **0,6 mln USD**.

W strukturze **polskiego eksportu do Rwandy w 2015 r.** największymi grupami towarowymi były:

- Wyroby przemysłu elektromaszynowego (844,2 tys USD)
- Artykuły rolno-spożywcze (332,5 tys. USD)
- Wyroby przemysłu drzewno-papierniczego (0,2 tys USD)

Natomiast w strukturze **polskiego importu z Rwandy w omawianym okresie** największymi grupami towarowymi były:

- Artykuły rolno-spożywcze (236,7 tys USD)

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Rwanda jest atrakcyjnym miejscem pod względem inwestycyjnym w Afryce z uwagi m.in. na stabilny wzrost gospodarczy.

Czynniki wzrostu:

- stabilne instytucje państwowe i niski poziom korupcji
- zwolnienia podatkowe oraz rozwój stref wolnego handlu,
- łatwy dostęp do rynku poprzez centralne położenie Rwandy w Afryce i sąsiedztwo trzech krajów EAC.

Reformy w zakresie przedsiębiorczości powodują, iż Rwanda jest najbardziej konkurencyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej w Afryce Wschodniej. Według WEF Global Competitiveness Report zajęła pod tym względem 6. miejsce w Afryce.

Przeprowadzone reformy sprawiły, iż prowadzenie działalności gospodarczej w Rwandzie jest teraz łatwiejsze, szybsze i mniej kosztowne. Przykładem może być czas na rozpoczęcie działalności gospodarczej, który z 14 dni został zredukowany do trzech. Koszt rozpoczęcia działalności spadł z 109 proc. do 10 proc. średniego dochodu. Zostały również usprawnione procedury fiskalne i administracyjne dla przedsiębiorstw. Więcej informacji na stronie: <http://www.rdb.rw> oraz <http://rwanda.eregulations.org/>

Sprawy gospodarcze państwa leżą w gestii Ministerstwa Handlu i Przemysłu Rwandy. Zadaniem tego resortu jest transformacja gospodarcza poprzez rozwój sektora prywatnego, integrację działań na rynkach regionalnych i globalnych oraz zapewnienie warunków uczciwej konkurencji i ochrony konsumentów. W ramach Ministerstwa działają: Departament ds. Handlu, który odpowiada za współpracę regionalną i bilateralną, w tym z Unią Europejską, oraz Departament ds. Industrializacji, którego celem jest wspieranie wzrostu gospodarczego. Priorytetowymi działaniami Departamentu są: koordynacja Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Kigali, industrializacja prowincji, promocja małych i średnich przedsiębiorstw.

Ministerstwo działa również poprzez następujące agencje:

- Rwanda Bureau of Standards (RBS)
- Rwanda Cooperative Agency

Inne ministerstwa zajmujące się kwestiami gospodarczymi to: Ministerstwo Infrastruktury (w tym ds. transportu oraz wody i energii), Ministerstwo Rolnictwa oraz Ministerstwo Zasobów Naturalnych.

6. Dostęp do rynku

Rwanda jest atrakcyjnym miejscem pod względem inwestycyjnym w Afryce z następujących powodów:

- utrzymujący się wysoki i stabilny wzrost gospodarczy (ok. 7%),
- stabilne instytucje państwowe i niski poziom korupcji,
- sprawne reformy w zakresie przedsiębiorczości powodują, iż Rwanda jest najbardziej konkurencyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej w Afryce Wschodniej – 6. miejsce w Afryce wg WEF Global Competitiveness Report,
- zwolnienia podatkowe oraz rozwój stref wolnego handlu,
- łatwy dostęp do rynku poprzez centralne położenie kraju i sąsiedztwo 3 krajów o wspólnej unii celnej.

Do priorytetowych sektorów inwestycyjnych Rwandy należą:

- infrastruktura (w tym rozwój kolei i transportu lotniczego),
- rolnictwo,
- energetyka,
- turystyka,
- budownictwo.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Obecnie kluczowym działaniem na rzecz rozwoju współpracy gospodarczej z Rwandą są działania polskiego rządu w ramach **Projektu „Go Africa”**, którego celem jest zwiększenie polskich inwestycji w Afryce oraz wymiany handlowej, a także budowanie pozytywnego wizerunku Polski w krajach afrykańskich.

17-18 stycznia 2013 roku w Rwandzie przebywała wiceminister SZ RP, K. Pełczyńska-Nałęcz. Wizyta dotyczyła polskiej pomocy rozwojowej.

W dniach 9-14 marca 2015 r. w Rwandzie przebywała delegacja Parlamentarnego Zespołu ds. Afryki – poseł John Godson i posłanka Beata Rusinowska. Delegację przyjął przewodnicząca rwandyjskiego parlamentu Donatille Mukabalisa. Posłowie odwiedzili także *National Commission for the Fight against Genocide* i *National Unity and Reconciliation Commission*.

Obecne na rynku Rwandy polskie firmy sygnalizowały potrzebę zawarcia pomiędzy oboma krajami umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W dniu 23 kwietnia 2015 r. w Warszawie odbyło się I Forum Gospodarcze Polska-Rwanda, współorganizowane przez Ambasadę Rwandy w Berlinie i polskie firmy Pietrucha Group i Maroney5

Group. 10 sierpnia 2015 r., podczas wizyty polskiej delegacji biznesowej z udziałem Podsekretarza Stanu w MSZ RP, pani Katarzyny Kacperczyk, w Kigali, zorganizowano Polsko Rwandyjskie Forum Gospodarcze.

We wrześniu 2015 r. z wizytą w Polsce odbyła delegacja MON Rwandy z generałem Patrickiem Nyamvumba. Delegacja wzięła udział w targach obronności w Kielcach.

27 kwietnia 2016 r. w Warszawie miała miejsce II edycja Forum Gospodarczego Polska-Rwanda, z udziałem przedstawicieli MSZ i Ministerstwa Rozwoju. Ponadto w maju 2016 roku odbyła się, do Rwandy polska misja branżowa, zorganizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego i Łódzka Agencję Rozwoju Regionalnego

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Ze względu na możliwości zaistnienia polskiej przedsiębiorczości na rynku Rwandy można wyróżnić następujące, szczególnie perspektywiczne branże:

- ICT: dostarczanie technologii VOIP i innych technologii telefonicznych, 4G LTE, płatności mobilnych, sieci dostępu, systemów BPO, rozwiązań finansujących przedsięwzięcia ICT, usług rozwoju oprogramowania, rozwoju inteligentnej sieci energetycznej, obsługi przy budowanie parku technologicznego i centrów biznesowych; rekrutacja specjalistów i nauczycieli z branży ICT.
- Infrastruktura: dostarczanie usług specjalistycznych dla licznych projektów infrastrukturalnych, usług gospodarki przestrzennej i planowania urbanizacji; eksport materiałów (przede wszystkim metalu, cementu, stali), maszyn, sprzętu, narzędzi, systemów składowania; działalność deweloperska; inwestycje w centra handlowe, centra rozrywki, zakłady produkcji płytek i cegieł, hotele, apartamenty, budynki mieszkalne i komercyjne.
- Edukacja: dostarczanie know-how i szkoleń o różnych zagadnieniach, a przede wszystkim: turystyki i hotelarstwa, IT, rachunkowości, budownictwa, zarządzania, obsługi klienta, rolnictwa, rekrutacji nauczycieli i szkoleniowców; stworzenie centrów szkolenia zawodowego.
- Turystyka: zawiązywanie współpracy między biurami turystycznymi; organizowanie wycieczek polskich turystów do Rwandy; transfer know-how; inwestycje w parki rozrywki, akwaria, zoo, ogrody botaniczne, udogodnienia dla turystyki biznesowej.
- Energia i górnictwo: dostarczanie usług specjalistycznych (m.in. usług geologicznych), doradczych i pomocy technicznej dla licznych projektów energetycznych i górniczych, doradztwa i technologii w zakresie ochrony środowiska przy projektach górniczych, technologii przetwórstwa mineralnego, wydobywania, transmisji elektryczności; eksport paneli słonecznych i innych technologii pozyskiwania energii odnawialnej, eksport maszyn, materiałów i narzędzi, systemów kontroli i instrumentaryzacji; współpraca na zasadzie podwykonawstwa.
- Rolnictwo i branża spożywcza: transfer know how, zwłaszcza w dziedzinie sadownictwa, systemów irygacji, przetwórstwa żywności; eksport nasion, nawozów, małych maszyn rolniczych, systemów chłodzących, systemów składowania, systemów irygacyjnych, chłodzących maszyn transportowych i maszyn do przetwórstwa żywności, maszyn do pakowania, sprzętu dla małych gospodarstw rolnych.

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Rwandzie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Nairibii

Charge d'affaires: Katarzyna Jaworowska

Kenya, Nairobi, 58 Red Hill Road off Limuru Road, 00100 Nairobi

Phone +254 20 712 00 19 Phone +254 20 712 00 20 Phone +254 20 712 00 21 24 hours support +254

713 816 166 Fax +254 20 712 01 06

nairobi.secretary@msz.gov.pl

www.nairobi.msz.gov.pl

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Kigali

konsul honorowy: Charles Ngarambe (język konsula francuski, angielski)

Rwanda, Kigali, Avenue de la Justice, P.O. Box 3246

Tel.: (00-250) 788 300 340

c_ngarambe@hotmail.com cngarambe@gmail.com rwair@rwanda1.com

10. Placówka Rwandy w Rzeczypospolitej Polskiej

Embassy of the Republic of Rwanda

jägerstrasse 67-69, 10117 Berlin

Telefon: + 49 30 209 16 590 Fax: + 49 30 209 16 59 59

E-mail: info@rwanda-botschaft.de

Strona internetowa: www.rwanda-botschaft.de

Na podstawie danych:

MR; MSZ; GUS; CIA The World Factbook; AfDB, OECD, UNDP African Economic Outlook 2016; UNDP World Investment Report